HITZ-ERAKETA

Atzizkiak

Atzizkiak gehi diezazkiekegu aditz, adjektibo eta izenei hitzen esanahia eta kategoria gramatikala aldatzeko. Adibidez:

aditza	adjektiboa	adberbioa	izena
enjoy	enjoyable	enjoyably	enjoyment

Ortografia

Hitz jakin batzuei atzizkiak gehitzean, ortografia-aldaketa txikiak egon litezke.

Bukaeran *-e* duten hitzak	
Hitz gehienek bukaerako *-e* galtzen dute atzizkia gehitzean.	
educate	education
mature	maturity
style	stylish

Bukaeran *-y* duten hitzak	
Atzizkia gehitzean, *-i-* bihurtzen da *-y*.	
comedy	comedian
happy	happily / happiness
history	historian / historical
mystery	mysterious

Badira arauei jarraitzen ez dieten ortografia-aldaketak, buruz ikasi beharrekoak. Adibidez:

able	ability
Spain	Spanish

Adjektiboa → Adberbioa

adjektiboa + *-ly*	
quick	quickly

Badira, halaber, ikasi beharreko ortografia-aldaketa eta forma irregular batzuk. Adibidez:

-ble* → *-bly	
comfortable	comfortably
-y* → *-ily	
angry	angrily
lucky	luckily
-ic* → *-ically	
basic	basically
enthusiastic	enthusiastically
Aldatzen ez direnak	
fast	fast
hard	hard

Adjektibo batzuk ezin dira adberbio bihurtu. Halakoetan, guztiz ezberdina den adberbioa erabili behar da. Adibidez:

good	well

Adjektiboa → Aditza

adjektiboa + *-en*	
dark	darken
light	lighten
adjektiboa + *-ize*	
modern	modernize
social	socialize
-e* → *-ify	
pure	purify
simple	simplify

Adjektiboa → Izena

-ant* → *-ance	
tolerant	tolerance
important	importance
-ent* → *-ence	
different	difference
violent	violence
adjektiboa + *-y* / *-ty* / *-ity*	
honest	honesty
loyal	loyalty
mature	maturity
adjektiboa + *-ness*	
aware	awareness
adjektiboa → + *-dom*	
wise	wisdom
adjektiboa + *-ee*	
refer	referee

Izena → Adjektiboa

izena + *-able*	
fashion	fashionable
misery	miserable
izena + *-ible*	
sense	sensible
terror	terrible
izena + *-al*	
nation	national
nature	natural
izena + *-ful*	
joy	joyful
pain	painful
izena + *-ive*	
effect	effective
expense	expensive
izena + *-ous*	
fame	famous
glamour	glamorous
izena + *-y*	
mess	messy
noise	noisy
izena + *-ic*	
base	basic
artist	artistic
izena + *-less*	
count	countless
spot	spotless

Izena → Izen agentea

-ian	
Australia	Australian
-ist	
art	artist
-man / -woman	
camera	cameraman

Izena → Izena

izena + *-ism*	
critic	criticism
izena + *-hood*	
neighbour	neighbourhood
izena + *-ship*	
citizen	citizenship

Aditza → Adjektiboa

aditza + *-able*	
enjoy	enjoyable
aditza + *-ive*	
attract	attractive
aditza + *-ent*	
insist	insistent
aditza + *-ant*	
dominate	dominant

Aditza → Izena

aditza + *-ance*	
appear	appearance
aditza + *-ation*	
explain	explanation
aditza + *-ion*	
create	creation
aditza + *-ism*	
plagiarize	plagiarism
aditza + *-or*	
act	actor
aditza + *-ment*	
improve	improvement
aditza + *-ing*	
build	building

Aditza → Izen agentea

aditza + *-ant*	
emigrate	emigrant
inhabit	inhabitant
aditza + *-ent*	
reside	resident
study	student
aditza + *-er*	
drive	driver
explore	explorer
aditza + *-or*	
direct	director
visit	visitor

Adjektiboen, izenen eta aditzen aurrizkiak

Adjektiboen, izenen eta aditzen esanahia aldatzeko, beste aurrizki batzuk erabil daitezke. Adibidez:

aurrizkia	**esanahia**
anti-war	zerbaiten/norbaiten aurkako
cooperate	elkarrekin
demystify	ondorengo aditzaren ekintza alderantzikatzeko
ex-boyfriend	lehengo
extraordinary	kanpoko
hyperactive	ohi baino gehiago / oso handi
ill-informed	txarto, modu desegokian
international	lotura
microwave	oso txiki
misleading	oker
non-smoking	ez
overreact	gehiegi
prefix	aurreko
pro-democracy	zerbaiten/norbaiten aldeko
rebuild	berriz
semi-circle	erdi
submarine	azpiko
supermarket	ohi baino gehiago / handi
transatlantic	zerbaitetan zehar
underestimate	eskas/gutxiegi

Batzuetan, marratxo bat (-) gehitu behar izaten da hitzei aurrizkia eranstean. Honako kasu hauetan gehitu behar da marratxoa:

- aurrizkiaren azken letra eta hitzaren hasierako letra bat datozenean. Adibidez: anti-intellectual.
- hasieran letra larria duen izena denean hitza. Adibidez: pro-European.
- *ex-* aurrizkiaren ondoren. Adibidez: ex-student.

Ezezko adjektiboen aurrizkiak

A-, dis-, ***il-***, ***im-***, ***in-***, ***ir-***, ***non-*** eta ***un-*** aurrizkiak erants dakizkieke baiezko adjektiboei ezezko adjektiboak eratzeko. Adibidez:

asymmetrical **im**patient **non-**smoking **dis**honest
indecisive **un**kind **il**logical **ir**rational

hasieran *p-* edo *m-* duten adjektiboak (maiz, *im-* aurrizkia hartzen dute)	
mature	immature
hasieran *l-* duten adjektiboak (askotan, *il-* ezezko aurrizkia hartzen dute)	
legal	illegal
hasieran *r-* duten adjektiboak (sarri, *ir-* ezezko aurrizkia hartzen dute)	
rational	irrational

Arauok salbuespen ugari dituzte. Adibidez:
unpredictable **un**lovable **un**reasonable

Ezezko izenen aurrizkiak

Dis- eta ***non-*** dira izenekin erabiltzen diren ezezko aurrizkirik ohikoenak. Adibidez: **dis**order **non**-fiction

Adjektiboetatik eratorritako izenek aipatu adjektiboen ezezko aurrizki berak erabili ohi dituzte. Adibidez:

asymmetrical	asymmetry
unhappy	unhappiness
disorganized	disorganization
non-violent	non-violence
impossible	impossibility
illiterate	illiteracy
irresponsible	irresponsibility

Ezezko aditzen aurrizkiak

Dis- eta ***un-*** dira aditzekin erabiltzen diren ezezko aurrizkirik ohikoenak. Adibidez: **dis**appear **un**-do